

J 336

XXVII r.
istnienia

Redakcja: Adam.

w ŁODZI

Al. Kościuszki 41.
TELEFON 28

Redaktor przyjmuje od 6-8 pp
Artykułów i listów anonimowych nie umieszcza się

Łódź.

ROZWÓJ

DZIENNIK NIEZALEŻNY OD ZADNEJ PARTJI.

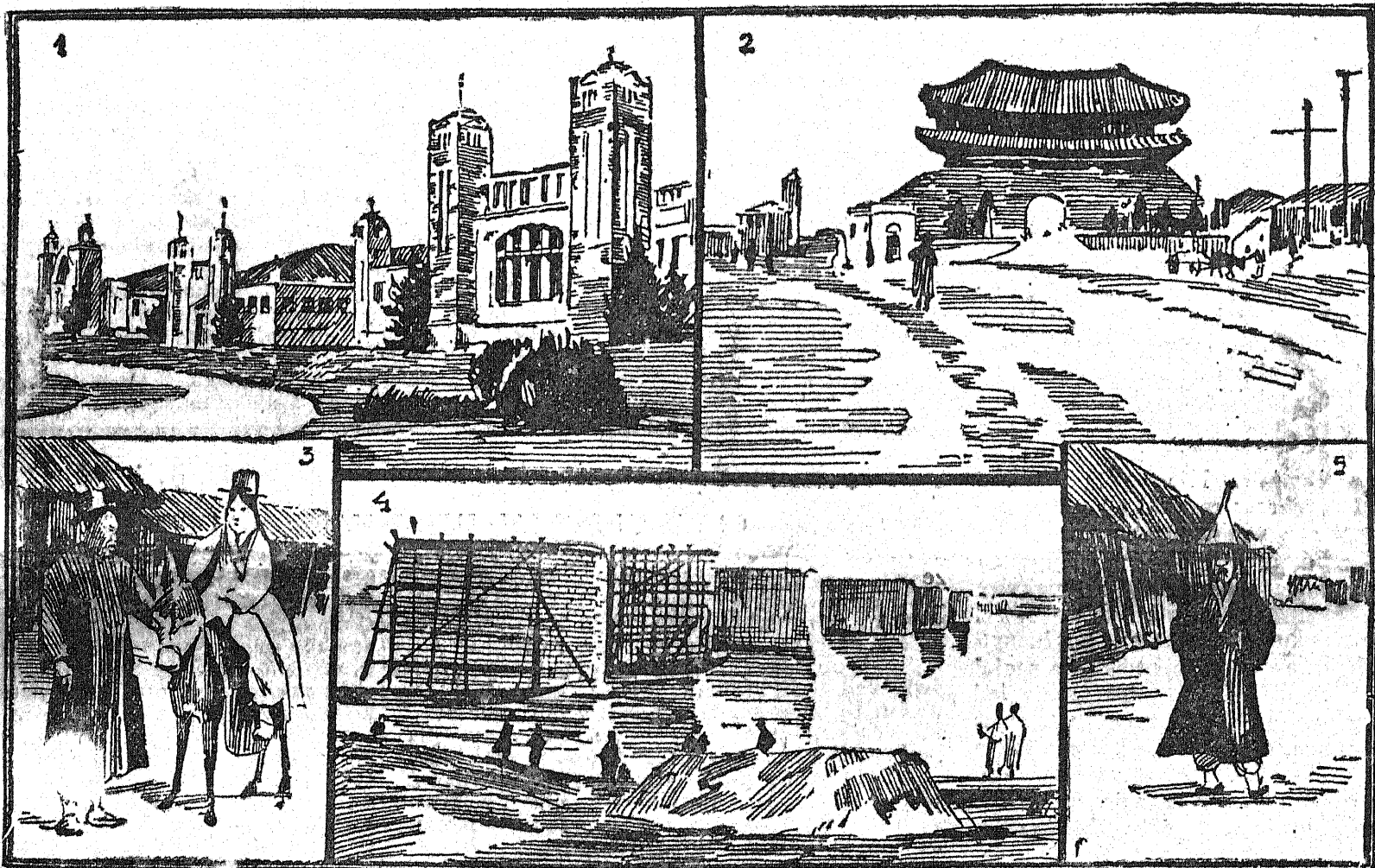
Wtorek, dnia 9 grudnia 1924 r.

Cena numeru
15 gr.

Cena prenumeraty
w Łodzi

miesięczna 2,50 zł.
Czynsz do domów 10 gr.
Z przes. poczt.
Należność 3,50 zł.
Poza Łodzią egz. 16 groszy.
Adres: P.K.O. 60594.
Należność pocztowa
crascora rwozatem.

Z zapomnianego kraju.

Korea jest krajem w ostatnich czasach dziwnie zapomnianym przez świat, zainteresowanie się którym dopiero teraz wrzask zaczyna. Na zainteresowanie to Korea w zupełności zasługuje. Kraj o powierzchni i równającej się niemal powierzchni Włoch i mający podobny do włoskiego klimat zamieszkały jest przez ludność pracowitą, inteligentną, zdolną i posiadającą starą kulturę. Niestety, znajduje się on pomiędzy potęgami Chinami i potęgą przez swoją ekspansję Japonią; mocarstwa te zaczęły w Korei walczyć o wpływ poczem wpływ japoński zwyciężył.

Korea stała się dla Japonii terenem kolonizacyjnym, aż skończyło się to utratą niepodległości

przez Koreę. Król koreański utracił władzę, a dawny pałac królewski (na naszym rysunku, widok 1) w Seulu stolicy Korei, przemieniony został obecnie na muzeum. Na tej przemianie ekonomicznie zyskała Korea o tyle, że Japończycy zaprowieźają tam współczesną gospodarkę i współczesne zdobycze techniki, jak świadczy nasz rysunek 4, przedstawiający budowę wielkiego mostu kolejowego przez rzekę Hejo.

Pomimo obecnego „japonizowania” się, Korea zachowała dużo swoich starych godnych uwagi zabytków (rysunek 2 przedstawia wielką bramę w mieście Keje z resztkami muru obronnego), oraz stare zwyczaje i stary tryb życia (na naszym rysunku 3,

widzimy parę koreańską, z którejżona siedzi na najpopularniejszym dotąd środku komunikacji — osiołku, a na rysunku 5 koreańczyka, który ma na głowie oryginalny wynalazek koreański — mianowicie kaptur, będący jednocześnie parasolem). Gdyby Korea leżała troszkę bliżej wartoby się bwić tam przejechać, aby zobaczyć wiele jeszcze innych ciekawych rzeczy, między innymi także dziewczęta z koreańskiej szkoły, grające w — tennis. Dla uzupełnienia urazu dodamy, że „europeizująca” się z japońska Korea miała w ostatnich czasach nawet zaburzenia bolszewickie, a więc żadna ze „zdobyczy mody” jej nie ominęła.

Pretensje wolnego miasta Gdańska.

Rząd i prasa niemiecka w Gdańsku zawsze muszą mieć na porządku dziennym jakieś sporne sprawy z Polską, wnosić takowe do wysokiego komisarza, następnie apelować do Rady Ligi Narodów i głosić o krzywdach rzekomych. Jakie ponosi wolne miasto przez związek z Polską.

Obecnie władze gdańskie wytoczyły skargę na cła wywozowe, nałożone na niektóre artykuły handlu zewnętrznego przez ministra skarbu. Chodzi tu tymczasem o cła wywozowe na zboże, konie, drzewo itd. — Co się tyczy cła wywozowego na zboże, to aczkolwiek ono posiada nie charakter prohibicyjny i wywóz zboża jest przez to

zamknięty, pomimo tego ceny zboża na naszych rynkach a zwłaszcza w Gdańsku różnią się niewiele od cen na rynku niemieckim. W roku ubiegłym przy niskich cenach na rynkach wszechświatowych różnice cen w pierwszym półroczu roku bieżącego były stosunkowo większe, jak obecnie były dla rolników dotkliwsze przy ich niskim, ogólnym poziomie. Lecz wtenczas były inne sprawy sporne z Polską, więc tych nie poruszono. — Co się tyczy cła wywozowego na konie uszlachetnione, to rzeczywiście wysokość ich jest znaczna, gdyż wynoszą za ogiery i klacze 1800 zł a za wałachy 900 zł. W tych warunkach mogą mieć miejsce wypadki że

hodowane pewne gatunki koni mogą nie znaleźć zbytu w kraju, a przy wywozie takowych zagranicę hodowca nie osiągnie ceny mu należnych. Podobno hodowcy wolnego miasta Gdańska są z tego powodu pokrzywdzeni.

Również w handlu drzewnym nowe cła wywozowe na drzewo wprowadzają moment niepewności i niemożliwość kupieckiej kalkulacji.

Podobno na zasadzie umów polsko-gdańskich zmiany w taryfach celnych mają być władzom gdańskim komunikowane dwa miesiące przed wprowadzeniem tychże w wykonanie; przy ustanawianiu ostatnich cła wywozowych na zboże, to nie było przestrzegane ze strony naszego rządu. Już to przy układaniu cła przywozowych i opłat wywozowych wymagana jest ogromna znajomość rzeczy i dobra orientacja w stosunkach

międzynarodowego handlu, ażeby takowe przyniosły pożytek dla państwa i ludności.

Naprzekąd od dłuższego czasu trwająca depresja na rynku drzewnym wywozowym w Gdańsku, jak nas poinformowano, była spowodowana między innymi wywozem drzewa rosyjskiego przez Archangielsk, ofiarowywanego przez bolszewików po niskich stosunkowo cenach. Obecnie sytuacja uległa w Londynie cokolwiek poprawie, gdyż port archangielski zamarzył. Nasuwa się pytanie, czy w tych warunkach jest jeszcze uprawnione pobieranie cła wywozowego na drzewo, poza specjalnymi gatunkami, jak na przykład osikowego.

Drugą pretensją Gdańszczan do rządu polskiego jest brak przedstawicieli handlowych obywateli gdańskich przy polskich konsulatach zagranicznych. Jest to też z mocy zawartych umów prawo zastrzeżone wolnemu miastu i dotychczas Gdańsk ma tylko podobno jednego swego przedstawiciela w Hamburgu.

Raporty handlowe naszych placówek konsularnych są dla kupiectwa gdańskiego również nie wystarczające: a obecnie w czasach ogólnej depresji handlowej i ekonomicznej w Europie tem bardziej ważnymi są dla eksporterów dobre informacje handlowe.

Pod tym względem przed wojną, trzeba przyznać, konsulaty niemieckie stały na wysokości zadania i być może, że świeże nasze przedstawicielstwa handlowe przy konsulatach nie dorównywała jeszcze w sprawach takichże organizacjom niemieckim.

W wolnym mieście Gdańsku w sejmie wytworzyły się analogiczne stosunki partyjne jak w Polsce lub rozwiązany parlamencie niemieckim w Berlinie. Nie ma tam stałej większości. Dotychczas rządzą i rządziła nacjonalisci, lecz z powodu błędów, popełnionych przez rząd lub jego poszczególnych członków, nie mają już oparcia w większości sejmu. Możliwe są dwie alternatywy. Utworzenie bloku stronnictw burżuazyjnych, lub bloku lewicy od centrum do socjaldemokracji włącznie. Ten ostatni sojusz jednak natrafia na przeszkody, gdyż wtenczas socjaldemokracja, licząc blisko połowę członków nowej większości, siłą rzeczy zajęłaby stanowisko dominujące w rządzie, czego nie życzą sobie posłowie stronnictw burżuazyjnych.

Z tego powodu rząd obecny trwa na stanowisku, gdyż tymczasem nie ma go kto zastąpić.

Jak donosili już pisma, klub polski w sejmie gdańskim złożył kompletnie opracowany wniosek w sprawie ubezpieczenia bezrobotnych. Jest to bardzo chwalebna inicjatywa polskiego przedstawicielstwa sejmowego.

Walka z drożyzną.

(Wywiad z p. St. Widomskim).

P. sekretarz generalny ekonomicznego komitetu ministrów, który z rządu podjął się organizowanie u nas walki z drożyzną, udzielił w rozmowie następujących szczegółów.

— Czy obecna niżka cen — zapytałem — ma znaczenie przemijające, czy też jest znamienne dla przyszłego rozwoju cen?

— Według mego zapatrywania — odrzekł p. Widomski — niżka cen, jaka zarysowała się w ostatnich tygodniach, ma znaczenie symptomatyczne, a to z następujących powodów.

1) Waluta nasza oparta jest na złocie, bilans płatniczy jest ciągle czynny, czego wyrazem jest systematyczny wzrost zapasu netto walut i dewiz w Banku Polskim wreszcie kierownictwo tego Banku spoczywa w rękach, o których można z całym spokojem powiedzieć, że nie dopuszczają do inflacji i depresji złotego.

2) Ceny szeregu artykułów przemysłowych i spożywczych są u nas wyższe, niż zagranicą.

3) System celny polski nastawiony jest na fa-

Zydowskie metody.

ZNALEZLI ISTOTNYCH SPRAWCÓW ZAMACHU NA P. PREZYDENTA.

(w) We wrześniu r. b. dokonano — jak wiadomo — we Lwowie zamachu na przybyłego na otwarcie Targów W chodnich p. Prezydenta Rzeczypospolitej.

Na miejscu aresztowano niejakiego Steigera, sjonistę, którego oskarżyli o rzucanie bomby naoczni świadkowie. Żydzi wszelkich odcieni — solidarność to u nich już taka — od samego początku z całą stanowczością utrzymywali że Steiger nie był i nawet dlaczego nie mógł być sprawcą owego zamachu.

Głosy te oddziały niewątpliwie na członków sądu doraźnego, którzy nie zdecydowali się na jednoznaczne skazanie Steigera i w ten sposób sprawa oskarżonego przekazana została sądowi zwyczajnemu.

Żydzi zrobili dla swego współwynawcy coś więcej... Oto wykryli ni mniej ni więcej tylko „istotnych” sprawców zamachu.

Według lwowskiego „Wieku Nowego” (piśmielnia szabesgojskiego) rzecz cała przedstawia się tak:

Po rozprawie w sądzie doraźnym inżynier lwowski Koinleber dowiedział się od przebywającego w domu jego, niejakiego M., że zna istotnych sprawców zamachu. Wdali się w to postowie żydowski i jeden z nich wziął sprawę w swoje ręce i przedewszystkiem przesłuchał owego tajemniczego M. (Rusina). Ten zeznał, że należał przedtem do Związku Młodzieży Komunistycznej i interesował się organizacją terrorystyczną, która dokonała zamachu na cytadelę i na prochownię i do której należeli Bagiński i Wieczorkiewicz. Obecnie M. jest wrogo usposobiony zarówno względem komunistów, jak i terrorystów.

Co się tyczy zamachu, to M. dowiedział się w przeddzień jego o tem, że terroryści coś planują i uprzedził o tem komisarza policji Kejdana, który nie zwrócił na to uwagi. W dzień zamachu spotkał się zrana ze Stefanem Pańczyszynem, członkiem organizacji terrorystycznej; z rozmowy z nim dowiedział się, że „dzień dzisiejszy będzie ciekawy”. Potem widział Pańczyszyna z innym terrorystą Fedykiem, na placu

śródo oczekujących przybycia Prezydenta. Z tego miejsca właśnie rzucono bombę.

Posłowie żydzi, po przesłuchaniu M., udali się do ministra spraw wewnętrznych, który też wysłał do Lwowa podinspektora Piątkiewicza. Na skutek jego zabiegów Pańczyszyna znaleziono w szpitalu wojskowym w Kaliszu i tam go aresztowano. Pańczyszyn przyznał się, że należał do organizacji terrorystycznej, że brał udział w zamachu na Cytadelę oraz w uwolnieniu Wieczorkiewicza, co zresztą w międzyczasie zostało już ujawnione. Wyparł się jednak udziału w zamachu na Prezydenta.

Według innych wiadomości Pańczyszyn mimo swego dość młodocianego wieku przeszedł rozmaite szkoły komunistyczne agitacyjne i skończył przed niedawnym czasem specjalną szkołę terrorystyczną w Petersburgu. Po przybyciu do Polski prowadził intensywną robotę wywrotową w Małopolsce i przyjechał również niejednokrotnie do Warszawy z rozmaitymi zleceniami i rozkazami z Moskwy. On to właśnie wraz z innymi projektowanymi sprawami zamachowemi miał w swoim czasie uśmiercić atamana Peturę a następnie miał pomagać i kierować przy wyznaczaniu mostów kolejowych, gmachów itd. Ślady jego roboty dochodzą aż do... wybuchu w cytadeli warszawskiej i prochowni lwowskiej...

Co się tyczy Fedyka, to uciekł on podobno do Rosji.

„Wiek Nowy” za podanie tych sensacyjnych szczegółów został skonfiskowany. Inne dzienniki lwowskie, powołując się na najlepsze miarodajne źródła, zaprzeczają tym wiadomościom, podanym przez „Wiek Nowy”.

Czyżby organowi żydów lwowskich zależało na odwróceniu uwagi od właściwego sprawcy zamachu? Jak się zdaje, mamy tutaj do czynienia z konsekwentną i stałą robotą. W kołach żydowskich istnieje tendencja dowiedzenia, iż nie Steiger, żyd-sjonista, rzucał bombę, ale jakiś inny goj.

P. Nowaczyński żegna swoich „przyjaciół” politycznych.

OSTATNI SIRZAŁ USTĘPUJĄCEGO PUBLICYSTY.

(w) Z Warszawy dochodzi wiadomość, że jedno z najpoczytniejszych tygodników „Myśl Narodowa” przez zmiany dokonane w składzie redakcji przez rozszerzenie programu przechodzi w nową fazę rozwoju.

Wzmocniwszy redakcję dopływem świeżych utalentowanych sił zawodowych, pismo to, ciesząc się niezwykłą poczytnością, całą usilność skieruje na propagowanie podstawy idei życia narodowego. Jak dotąd politycznie niezależne w wypowiedaniu opinii, będzie ono awangardą tych wszystkich sił bojowych, które walczą o rozkwit Polski, jako państwa narodowego.

Jednocześnie p. Adolf Nowaczyński naczelny publicysta „Myśli Narodowej” i współpracownik „Warszawianki” w liście otwartym umieszczonym w tych dwóch pismach podaje do wiadomości, że wycofuje się przynajmniej na pół roku wogóle z publicystyki, aby poświęcić się całkowicie literaturze.

Ale wycofując się „przynajmniej na pół roku” z dziennikarstwa i odchodząc tam, skąd wyszedł dziesięć lat temu, tj. do literatury, p. Nowaczyński żegna się ze swymi przeciwnikami dowcipnym artykułem, w którym ofiaruje im zawieszenie broni.

„Nie z tej racji — zapewnia — że się Myrmidonów choćby w mojej pięcie achille sowej bole, ale z tej racji, że mnie Myrmidony już nudzą. Codziennie czytać Rosnera — no to już lepiej cholera, Ehrenberg był w zabawny, po 25 latach niestrawny. Doszło do tego, że z kata słychać szczeranie Belmonta. A te różne Widze i Wigi — no to do Rygi! A z Haeckera i Posnera to dwa zera. Szkoda atlasu nawet dla „Czasu”. Nie odrazu Kraków zdegradowano. Zaczem nuda, zionie nuda...”

Wobec tego... stop! Dosć. Przez pół roku mnie niema i nie będzie. Od czasu do czasu na karuzelę popatrze sobie przez lornetę

4) Powolne lecz stałe poprawianie się sytuacji kredytowej wpłynie bezwarunkowo na obniżenie się kosztów produkcji, co nie może z kolei pozostać bez wpływu na poziom cen.

Z powyższych motywów wynika, że przy ustalonym mierniku pieniężnym i swobodnym obrocie towarowym z zagranicą wzmoże się konkurencja

te; ale na konika drewnianego cisawego — nie wsiądę przez roku pełne pół. Poszczęści się, to może i dożywotnio. Na wojnę z Moskalami się nie zanosi, to ta Piłsudski może zostać naczelnym wodzem. Przemennie, Niech mu tam Pan Bóg da zdrowie!... Skrzyński genialny tak mnie do pacyfizmu przekonał, że przetapiam miecz na lemiesz i wracam tam, skąd wyszedłem.

Tylko wv, żydowiny jedne, nie triumfujcie! Do was to wcześniej czy później powróce i choć z rodakami może być Treuga Dei, wam jeszcze we znaki się dam, wycopecie ty jako ten „odmłodzony Adolar”.

Bywalcie spółcześni! Nie płaczcie teraz i lamentujcie, bo niema znów czego. Mnie coprawda nudno nie będzie, gdyż zostanie zawsze ze sobą Atoli gdy wam się zacznie nudzić bez „Arystofanesa”, „W. Hugo”, „Bern. Shawa”, to do mnie delegacie wysłicie, ładnie przeproście, redakcje, radio, auto ofiarulcie... Zatem na pół roku...”

W ostatnim tym artykule posyła p. Nowaczyński jeszcze taki spis epitetów swym przeciwnikom: urwinolcie, drapichrusty, warcholiki, demokradzy, judolize, wyzwoleniuchy...

Pod adresem zaś p. Moraczewskiego (który, gdy „Ja dwadzieścia lat temu przybył minatem kokete Moskwy przez... i u... piór Fryderyka II, to on, premier... wów... czas c. k. bahnrat Moraczewski stał na sta... cji z choragiewką...”) takie adieu

„Po mnie zostanie mój... i... owaki, ale mój, najmocniej mój i 25 tomów... A kiedy zemre, res... to w dziesięć lat odżyje. Non omnis mori... Aliquid Hoesik. A po tobie Jegom... stanie co? Pamięć i zaduch bałaganu, po k... rym i za jaki jeszcze dziś wszyscy c... pimy”

Zatem na pół roku!...

z towarami rodzimego pochodzenia, lub dawniej sprowadzonymi, co musi doprowadzić do redukcji cen do poziomu, odpowiadającego stosunkom handlu światowego.

— Czy przewidziane są dalsze kroki rządu w kierunku zwalczania drożyzny;

— Tak jest. Przedmiotem zarządzeń władz

Wynik wyborów w Niemczech.

Sytuacja parlamentarna pozostaje nadal niewyjaśniona.

BERLIN 8,12 (PAT) Według częściowych sprawozdań z prowincji, sytuacja powyborcza przedstawia się następująco: Dominującym zjawiskiem jest porażka partii skrajnej a mianowicie komunistów straciła jedną - trzecią, a Hitlerowcy około trzech partych swych dotychczasowych głosów. Zyskują natomiast socjal-demokraci 15 do 20 proc. oraz nacjonaliści 10 proc. głosów. Pozycja demokratów trudna jest obecnie do określenia.

Udział w głosowaniu był bardzo liczny: w Berlinie głosowało 85 proc. uprawnionych. Przewidywane kół politycznych wykazuje, że jeżeli wyniki ogólne obracać się będą w ramach dotychczasowych wyników, wówczas sytuacja parlamentarna rządu nie będzie wyjaśniona.

KŁĘSKA HITLEROWCÓW.

MONACHJUM 8,12 (PAT) W stolicy Bawarii Hitlerowcy doznali porażki i przechodzą z pierwszego miejsca na piąte. Socjal - demokraci osiągnęli zamiast dotychczasowych 47 tysięcy — 83 tysiące głosów. Tak samo nacjonaliści podnieśli liczbę swych głosów z 35 na 70.

NOWY SKŁAD PARLAMENTU RZESZY.

BERLIN 8,12 (PAT) Według dotychczasowych wyników wyborów skład parlamentu Rzeszy przy uwzględnieniu mandatów, jakie padną na listy państwowe jest następujący: socjal-demokraci 129 nacjonaliści 104, centrum 67, niem. partja ludowa 56, komuniści 44, demokraci 31; bawarska partja ludowa 1, narod. socjaliści 14, partja gospodarza 10, partja Hannoveraska 4, Związek rolniczy 4, bawarski zw. włościański 3, bawarskie stronnictwo białosciańskie 2, Württembergski zw włościański 3. Ogólna liczba posłów do parlamentu wynosi 484. Możliwe są jeszcze drobne poprawki.

Wśród ponownie wybranych znajdują się socjaliści: Sewering, Selmann, Hülfending, Breitscheid, Love, demokraci: Erkelenz; hr. Bernsdorf. Ludowcy: Stresemann i Heinse; centrum: Marks, Stogerwald i Heffle.

PRASA FRANCUSKA O WYNIKU WYBORÓW.

PARYŻ 8,12 (AW) Prasa francuska pisząc na temat wyborów w Niemczech, wważa sytuację za niewyjaśnioną.

„Matin“ pisze, że wyraźna jest tylko klęska grupy Ludendorffa, komuniści zaś, chociaż stracili wiele mandatów, udało im się natomiast w innych okręgach uniknąć rozbitcia.

Pertinax w „Echo de Paris“ pisze, że stronnictwa najsłabszej prawicy i lewicy, które powstały w okresie anarchji w Niemczech, zostały przeważnie pobite dzięki zwolnieniu zagłębia Ruhry z pod okupacji, reformie walutowej, jak również specjalnej taktyce Marxa.

Socjaliści wyrównali swoje straty, poniesione w ostatnich wyborach, jednakże na zapytanie, czy możliwym będzie stworzenie bloku socjalistyczno - demokratyczno - centrowego należy odpowiedzieć przecząco.

WYNIKI WYBORÓW DO SEJMU PRUSKIEGO.

BERLIN 8,12 (PAT) Ostateczny wynik wyborów do sejmiku pruskiego, według oficjalnych źródeł pruskich przedstawia się następująco: socjal-demokraci 118, w tem 28 socjal-demokratów niezawisłych, (dotychczas 136 mandatów), nacjonaliści 111, (dotychczas 77 mandatów), centrum 79 mandatów (bez zmian), komuniści 47 (dotychczas 20 mandatów), niem. partja ludowa 50 mandatów (dotychczas 52 mandata), narodowi socjaliści 12 mandatów (dotąd nie mieli wcale), demokraci bez zmian, partja gospodarza 10 dotychczas (4 hannowerczyzy 5 dotychczas 3). Polacy zdobyli 1 mandat. przypadnie im jednak prawdopodobnie 2-gi, w drodze połączenia głosów, jakie padły na listę polsko-katolickiej partji ludowej. Do sejmiku pruskiego wejdzie dwóch Polaków, kandydatów polsko - katolickiej partji ludowej ks. Bolesław Klimas, proboszcz w Tarnowie, pow. Opolskiego i Jan Bączewski rolnik z Olsztyna w Prusach Wschodnich, dotychczasowy poseł prezes związku Polaków.

Przeciw nadużywaniu wolności słowa.

Wczorajsza konferencja w Radzie Ministrów.

WARSZAWA 8,12 (PAT) Dnia 8 bm. odbyła się w prezydjum rady ministrów na zaproszenie i pod przewodnictwem p. ministra Thuguta konferencja w sprawie obrony czci osobistej przeciwko oszerstwu.

W konferencji wzięli udział min. sprawiedliwości Zychliński, prezes najwyższego trybunału apelacyjnego Mogilnicki, prokuratorzy Hübner i Rudnicki, przedstawiciel izby adwokackiej Rymowicz i Jurkowski, prezes syndykatu dziennikarzy Dąbski, przedstawiciele klubu sprawozdawców sejmowych Pilarz, dyr. dep. Krusik, naczelnik wydziału politycznego Romer.

Konferencję zagalł p. min. Thugut wskazując na konieczność wynalezienia sposobu zwalczania nadużytej wolności słowa, tak często krzywdzącej honor jednostki.

Wywiązała się ożywiona dyskusja, w której

podniesiono potrzebę skutecznej pomocy w kierunku podniesienia poziomu etycznego walk politycznych w społeczeństwie, oraz konieczność zmobilizowania opinii publicznej w obronie czci osobistej. Uznano też odpowiednie represje, jako zapoczątkowanie sanacji stosunków obyczajowych. Konferencja uznała, że należy dążyć do jak najrychlejszego załatwienia sprawy powołania do życia izby dziennikarskiej, która miałaby m. in. stać się poważną instancją dla osądzania tego rodzaju spraw. Tryb postępowania sądów w sprawach o zniesławienie winien być przyspieszony, aby poszkodowany mógł uzyskać pełną satysfakcję. Konieczną jest wreszcie nowelizacja, obowiązującego prawodawstwa w kierunku ściągania z urzędu oszczerców, przyczem należy obok wysokich kar więzienia przewidzieć grzywnę dla zasądzonych.

WYNIK NAPADY MUSSOLINIEGO Z CHAMBERLAINEM.

RZYM 8,12 (PAT) O spotkaniu Mussoliniego z Chamberlainem. Agencja Stefaniego wydała komunikat, z którego wynika, że obaj ministrowie rozważali sytuację polityczną i zbadali niektóre aktualne kwestje w duchu nacechowanym serdecznością i przyjaźnią, a dotyczące zwłaszcza Włoch i Anglii. Wynikiem narad było przyjęcie możliwości ustalenia w ogólnej linii postępowania i współpracy między obu krajami.

PARYŻ POZBYWA SIĘ KOMUNISTÓW.

PARYŻ 8,12 (AW) Aresztowania cudzoziemców w Paryżu trwają w dalszym ciągu. Dotychczas aresztowano około 700 osób, z pośród których przeważna część zostanie przymusowo wysiedlona z granic Francji, reszta zaś podlega nieta zostanie do odpowiedzialności za uprawianie nielegalnej działalności agitacyjnej.

NINCZIC W RZYMIE.

BIAŁOGROD 8,12 (PAT) Min. spraw zagranicznych Ninczic wraz z posłem włoskim wyjechał do Rzymu, gdzie weźmie udział w sesji rady Ligi Narodów.

Poza porządkiem dziennym sesji Ninczic odbędzie konferencję z Mussolinim w sprawie podjęcia pertraktacji włosko - jugosłowiańskich - zapoczątkowanych w Wenecji. Ninczic pozostanie w Rzymie do końca bieżącego tygodnia, poczem wyjedzie do Paryża gdzie odbędzie konferencję z Herriotem.

— Odczyt p. Dr. Karola Wachtla.

W dniu dzisiejszym o godz. 7,30 wiecz. odbędzie się w sali Związku Mistrzów Fabrycznych przy ul. Pańskiej Nr. 74 (dojazd tramwajem Nr. 5, 6, 8, 9) odczyt Dr. Karola Wachtla Naczelnego Redaktora T-wa „Rozwój“ pt. „O życiu w Japonji“. Wejście dla członków T-wa „Rozwój“ bezpłatne. Nieczłonkowie T-wa złożą przy wejściu dobrowolną ofiarę dla pokrycia kosztów.

państwowych jest szereg dziedzin, w których państwo mogłoby przyczynić się do obniżenia z względu na ustalenia cen, tam, gdzie one są na odpowiednim poziomie. Wspomnę tu tylko o opłatach wywozowych, o dalszych ulgach celnych, o taryfie przewozowej, wreszcie o podatku obrotowym.

— Czy mierzone jest współdziałanie ze społeczeństwem w akcji zwalczania drożyzny w jakim zakresie.

— Przedewszystkiem mające powstać biuro badania cen nie będzie organem biurokratycznym, lecz ma być powołane z pośród osób najwybitniejszych, czynnych na polu gospodarczym. Biuro to będzie wydawać swe opinie o wysokości cen jak władzom państwowym, tak i samorządowym oraz zrzeszeniom gospodarczym i organom opinii publicznej, a za ich pośrednictwem samemu społeczeństwu.

Jeżeli jesteśmy naprawdę żywiołem gospodarczo dojrzałym, to świadomość nieracjonalnych cen powinna we wszystkich wskazanych czynnikach wywołać decyzję powstrzymanie się od nieodpowiednich zakupów. Jeżeli w leczeniu wielu chorób powstrzymanie się czasowe od pewnych pokarmów znajduje szerokie zastosowanie, to w dziedzinie obrotu towarowego powstrzymanie się w porę od nieodpowiednich zakupów jest bronią niezawodną.

Oczywiście wartość i skutek użycia tej broni będzie tem więcej decydujący, im powszechniejszym będzie zrozumienie konieczności wysiłku na powstrzymaniu się od zakupów niepożądanych. Doniosłą rolę mogą odegrać tu nasze panie i wogóle kobiety, dokonywające codziennych zakupów, a może najwięcej nasze nauczycielstwo i duchowieństwo przez budzenie zmyśłu społecznej solidarności w walce z wyzyskiem.

— Jak przedstawia się sprawa rewizji, względnie zniesienia t. zw. wskaźnika drożyznianego, który, jak wielu utrzymuje, przyczynia się silnie do drożyzny.

— Rzecz ta jest przesądzona ustawą o uposażeniu pracowników państwowych. Wstrzymuję się od zajęcia stanowiska w tej sprawie wobec tego, że opinia w tej sprawie władz państwowych nie jest ustalona.

J. Wapniarski

— X —

TELEGRAMY.

OTWARIĘ SESJI RADY LIGI NARODÓW.

RZYM 8,12 (PAT) Wczorajem we wspaniałej sali pałac Doria odbyło się otwarcie sesji rady Lig. Nar.

Otwarcia dokonał przewodniczący Mo. Fr. n. e. ambasador Brazylii. Na posiedzenie przybyło wielu dyplomatów i dziennikarzy zagranicznych. Silne wrażenie wywarła na obecnych przepiękna sala, udekorowana wspaniałymi arrasami.

POGON LWOWSKA WE WIEDNIU.

WIEN 8,12 (AW) W dniu 7 bm. rozegrały się w Wiedniu dwa mecze piłki nożnej, mianowicie — pierwszy między drużyną „Simering“ contra „Pogon“ (wynik 1:0 do przeryw 0:0, na korzyść „Simeringu“; drugi — między „Pogonią“ a „Hakoahem“ z wynikiem 2:0 (2:0) na korzyść „Pogoni“.

Obie gry były bardzo ładne, szczególnie mecz między „Pogonią“ a „Hakoahem“ robił wrażenie gry o mistrzostwo.

W meczu między „Simeringiem“ a „Pogonią“ jedyna bramka na korzyść pierwszej drużyny wzięta została dopiero w drugiej połowie, z rzutu karnego.

W pierwszym meczu, ze względu na ulewę, publiczność wzięła bardzo nieliczny udział. W drugim widzów było około 6.000.

REPRESJE ANGIELSKIE PRZECIW STUDENTOM EGIPSKIM.

KAIR 8,12 (PAT) Z powodu manifestacji, urządzonej przez studentów, rząd zwolnił profesorów. W odpowiedzi na to, studenci wygwizdali profesorów angielskich. Profesorowie ci zgodzili się wykladać tylko pod tym warunkiem, że inicjatorzy zostaną aresztowani i przenieszeni profesorów. Wobec tego, wydano natychmiast 50-ciu studentów.

PRZECIWNARUSZANIUKONSTYTUCJI PRZEZRZAD EGIPIJSKI.

KAIR 8,12 (PAT) Zwolnienicy Zaghula zwrócili się z dwoma petycjami do króla Fuada. W petycjach tych domagała się oni zwolnienia parlamentu a w drugiej wskazują na naruszenie konstytucji przez rząd, który dotychczas nie zażądał od parlamentu wyrażenia mu votum zaufania.

KRONIKA NAUKOWA.

Z tajemniczej przeszłości zaginionej Atlantyd.

Kula ziemiska, w ciągu wielu setek tysięcy lat swojej egzystencji ulegała wielokrotnym zmianom tak, że dawniejszy wygląd jej, pod względem ukształtowania się powierzchni, zupełnie nie był podobny do istniejącego obecnie.

Gdzie dawniej istniały lądy, na których szumiały niebotyczne paprocie, przewyższające swym ogromem, istniejące obecnie największe drzewa, a piękne olbrzymie kwiaty, mieniące się wszystkimi barwami tęczy, rozlewały balsamiczną, upajającą woń dookoła; gdzie potężne góry, wiecznym śniegiem pokryte, srebrzystymi szczytami dumnie w niebo błękitne spoglądały, rumieniąc się o rannej i wieczornej zorzy — dziś na tych miejscach szumia potężne morza i oceany, krwając zardorśnie przed okiem śmiertelnika, w swej

ciemnej głębi prastarą tajemnicę bytu.

A znowu w tych miejscach, gdzie srebrno-brody Neptun, obszerne królestwa posiadał i skinieniem trójzęba burze i wichry wywoływał, tak wielkie iż ziemia w posadach drżała — kwitną obecnie miasta ogromne o tysiącach kominów, zielenią się sady, kwieci się świeża ruń na wiosnę i złożą się latem dojrzałe łany zboża.

Zmieniała się i zmienia stale powierzchnia naszej ziemi i chociaż ta zmiana odbywa się bardzo powoli nawet prawie, że niedostrzegalnie dla oka ludzkiego, istnieje ona i istnieć będzie.

Jednakże w prastarych czasach zmiana powierzchni kuli ziemskiej odbywała się o wiele szybciej niż obecnie. Badania geologiczne wykazały iż odbywały się na ziemi ta-

(Rys. 2.)

Dwie Gorgony.

Gorgona meksykańska i Gorgona etruska.

(Rys. 1.)

Najprawdopodobniejsze położenie Atlantyd w stosunku do uwczesnego brzegu Afryki i wysp zachodnich.

kie kataklizmy, które w ciągu bardzo krótkiego czasu całe lądy pogrążyły na dnie olbrzymich wód.

Przeprowadzając badania skorupy ziemskiej przekonano się, że skały osadowe, tak pochodzenia organicznego jak i nieorganicznego, zawierały mniej lub więcej wyraźne szczątki organizmów tak zwane skamieliny.

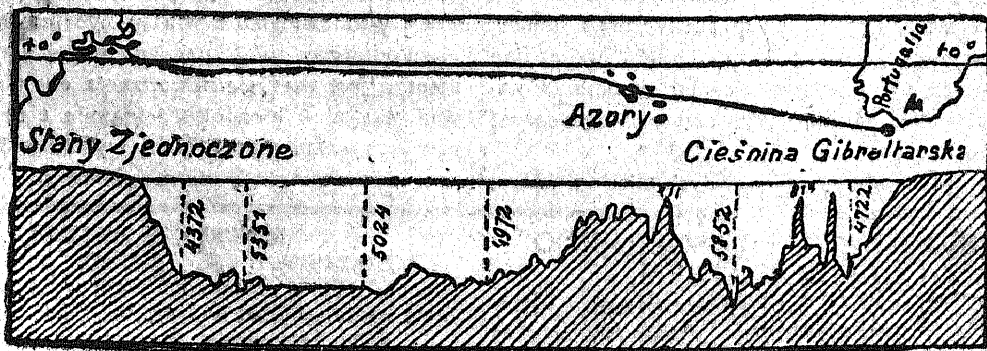
Na podstawie skamielin uczeni geolodzy oceniają względny wiek badanych skał. O ile szczątki organiczne, znajdujące się w badanej skale są podobne do organizmów istniejących obecnie jest to dowodem, iż skała ta pochodzi z niebardzo odległego okresu

im skamieliny posiadały mniej podobieństwa — znaczy to iż skały te są starsze.

Badając skamieliny różnych warstw podzieliła nauka dzieje ziemi na: ery, okresy, epoki i wieki, a złoża skał, które im odpowiadają na grupy, systemy, serie i pietra.

Rozdzielono więc dzieje ziemi na cztery ery: archaiczną: paleozoiczną czyli starożytną z okresami kambryjskim, sylurskim, dewońskim, węglowym, permskim; mezozoiczną czyli średniowieczną z okresami triasowym, juralskim i kredowym i cenozoiczną z okresami trzeciorzędowym i czwartorzędowym.

We wspomnianym wyżej okresie trze-

(Rys. 3.)

Profil dna morskiego podług linii wyżej oznaczonej pomiędzy Ameryką i Gibraltarem.

czworzędowym pomiędzy Ameryką południową a Afryką znajdowała się, jak dowodzą uczeni, na oceanie Atlantyckim potężna wyspa, czy też cała grupa mniejszych wysp, których obszar dorównywał przestrzeni Europy.

Jakiś nieznanый kataklizm w przyrodzie pogrążył, wiele tysięcy lat temu, kraj ten na dnie Atlantyku i Atlantyd, tak się ów ląd nazywał, przestała istnieć. Czy stało się to nagle w bardzo krótkim czasie, czy złożyły się na to całe wieki, tego nauka stwierdzić nie może, jednakże czyż mit o potopie nie

jest w związku z zatopioną wyspą?

Pierwsze wzmianki o Atlantydzie spotykamy u Platona, który zaczerpnął je z poematów Solona. Według tego ostatniego usłyszał on o Atlantydzie od Karłana Saisa w czasie swej podróży do Egiptu.

Miał to być potężny ląd rozciągający się za Słupami Herkulesa (tak starożytni Grecy nazywali cieśninę Gibraltarską), lecz ziemia ta została z czasem pogrążona w oceanie przez mściwego Posejdon, którego obzawili mieszkańcy Atlantyd.

Mieszkańcy tego lądu mieli to być lu-

dzie o bardzo wielkiej kulturze i znacznej cywilizacji odważni i wojowniczy tak, że pokonali istniejące wówczas w Afryce królestwo Libii, a nawet zagrażali starożytnym Grekom (poematy Solona).

Rzemiosło, sztuka a zwłaszcza architektura kwitły u ludów zamieszkujących Atlantydę. Kraj ten był silnie przepelniony mnożącą się ludnością, która rozeszła się po Europie, Afryce i Ameryce. Potomkami starożytnych Atlantydów mają być Guanchowie, zamieszkujący na wyspach Kanaryjskich.

Według posiadanych dotychczas naukowych danych, które mozolna praca badaczy zgromadziła, najprawdopodobniejsze położenie Atlantyd (patrz rys. 1) znajdowało się pomiędzy zachodnim wybrzeżem Afryki północnej od której dzieliła Atlantydę niezbyt szeroka cieśnina i Ameryką południową, z którą łączyła się szeregiem mniejszych i większych wysp.

Jednakże pewnego dnia mieszkańcy wroczyły wyspy nie zbudził się już więcej. Cały potężny ląd wraz z jej dorobkiem kulturowym spoczął na dnie potężnego oceanu i Atlantyd przestała istnieć. Pozostała tylko legenda, która badania uczonych stopniowo w prawdę przewlekają.

Jednym z dowodów istnienia Atlantyd są odkryte w Meksyku zabytki sztuki. Formy tych zabytków po iadały podobne kształty, jakby skopjowane na wzorach egipskich.

Tu i tam podobne kształty piramid, podobne rzeźby, kult słońca, dominujący obu religii, kult zmarłych u starożytnych Inków i mumifikacja ciał, przypominająca zupełnie egipską, wskazują na to, iż musiało istnieć jakieś połączenie pomiędzy Afryką a Ameryką.

Podajemy do porównania dwie gorgony (rys. 2) meksykańska i etruska, ich silne podobieństwo jest najwymowniejszym dowodem istnienia stałego połączenia między Europą i Afryką, a Ameryką, gdyż kształty te nie mogły przedostać się tysiące kilometrów bez pośrednika — lądu.

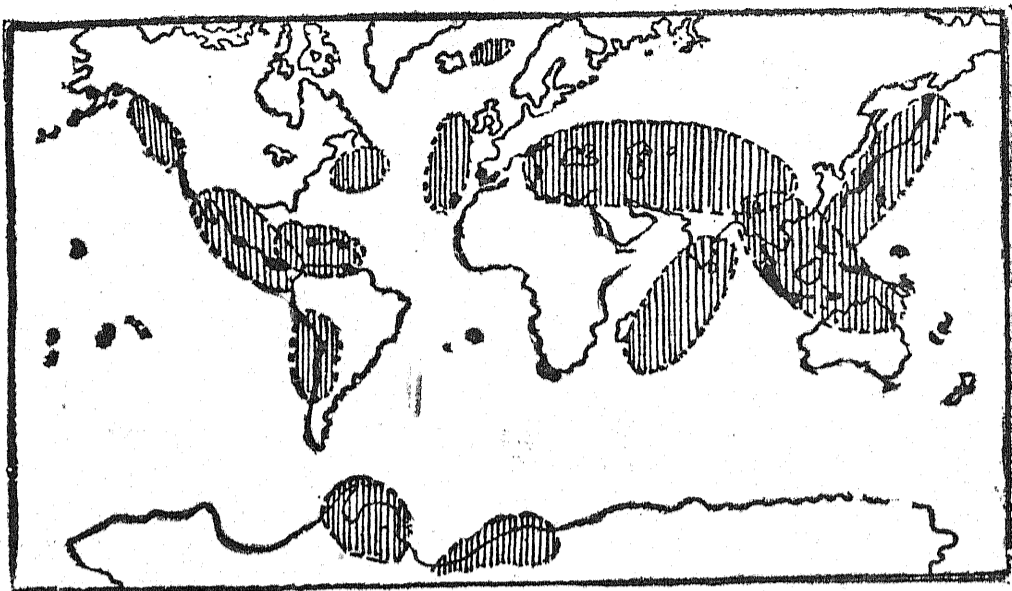
Nie tylko w ostatnich czasach umysł ludzki zaprzatała Atlantyd i tajemnicza zagadka jej zniknięcia z powierzchni ziemi. Już na kongresie Amerykanistów w roku 1875 uczyony Kanaryjczyk dr. Chil y Naranyo złożył obszerny referat o istnieniu Atlantyd, poparty szeregiem naukowych danych, dowodząc, że mieszkańcy Atlantyd przyjeżdżali się w znacznej mierze do kolonizacji wybrzeży Afryki i Europy.

W roku 1898 pewien okret szukał na dnie kabla i w tym celu włożył no dnie morskiem kotwice. Wśród rozmaitych okazów przyrodniczych, znaleziono na tej kotwicy szczątki skrzepłej lawy.

Badania naukowe stwierdziły, że lawa ta nie mogła wzbuchnąć w morzu, pod ciśnieniem przeszło tysiące metrów wody, tylko, że wzbuchnąwszy na powierzchni lądu, wkrótce zanurzyła się w wodzie.

Gdy w tym miejscu badano dno morskie przekonano się, że na dużej przestrzeni podnosi się ono ponad normalny poziom, tworząc rodzaj płaskowzgórza (rys. 3) i to płaskowzgórze jest widocznie szczątkami Atlantyd, która na tym miejscu kiedyś istniała.

Zalączona manka (rys. 4), przedstawiająca miejsca najczęstszych trzęsień ziemi i wzbuchów wulkanicznych, jest również dowodem istnienia Atlantyd, zniszczonej przez wzbuch wulkaniczne, gdyż ta feralna

(Rys. 4.)

Miejscowości ulegające częstym trzęsieniom ziemi w dobie obecnej.

linja kataklizmów przechodzi właśnie przez środek zaginionego ładu.

Atlantydzki, mieli też być wybornymi ogrodnikami a śladem ich sztuki ogrodniczej to banan. Jedyny to owoc, rosnący prawie dziko, który nie wydał nasion. Ponieważ w naturze niema owocu bez nasion, przeto banan w dzisiejszym stanie musiał być wynikiem bardzo długiej i umiejętnej kultury. Przypuszczała właśnie, że to była kultura ogrodników Atlantydy.

Nawet i wiedza tajemna, zajmuje się losami Atlantydy. W pismach ezoteryków

można oglądać rysunki, plany, mapki, przedstawiające rzekomo dzieła z zaginionego ładu. Jednakże tego nie należy brać zbyt poważnie.

Wobec powyższych danych możemy wierzyć w twierdzenia tych badaczy, którzy uznają iż ongi istniała Atlantyda, potężne mocarstwo w okresie trzeciorzędowym, którego szczątki spoczywają obecnie na dnie Atlantyku.

J. K.

Siła wiatru jako motor dla okrętów, samochodów i maszyn.

n) Niedawno obiegła prasę notatka, że holender A. Flettner w Amsterdamie zrobił wynalazek zupełnie nowego i oryginalnego sposobu wykorzystania powietrza jako siły motorowej, która w znaczny sposób może zmniejszyć zapotrzebowanie węgla i benzyny. Zachwycając szczególnie swego wynalazku oczywiście jeszcze w tajemnicy, podaje A. Flettner jednak w „Berliner Tageblatt” dość zajmujące informacje o poszczególnych etapach dokonania swej pracy wynalazczej.

„Moje pierwsze próby — pisze on — rozpocząłem już przed kilku laty, dopóki nareszcie przez skonstruowanie zwrotnego typu okrętu nie dały pożądanego rezultatu. Pierwszy mój wynalazek był nawet dla fachowców tak zadziwiający i nieprawdopodobny, iż dużo kosztowało mnie czasu i zabiegów zanim udało mi się pozyskać koła miarodajne dla mojej idei. Pierwsza jazda próbna na skonstruowanym przeze mnie statku „Buckau” wypadła nadszperowanie pomyślnie. Zostało mianowicie stwierdzone, że statek ten znacznie przewyższa okręt żaglowy pod względem wykorzystania siły wiatru i że także statki parowe, nawet największe parowe transatlantyczne mogłyby zaoszczędzić około 90 proc. dotychczas używanego paliwa (węgiel lub ropa) przy zastosowaniu mojego wynalazku. To oznaczałoby zmniejszenie ceny kosztów transportu towarów i pasażerów o mniej więcej około 30 proc. cen dotychczasowych. Okręt poruszany siłą powietrzną, czyli t. zw. „węglem niebieskim”, zużytkowuje w ten sposób te miliony sił końskich, tkwiące w sile wiatrów. Koszta budowy takich statków bynajmniej nie są większe od kosztów budowy statków starego systemu, lokomocji węglowej lub ropnej. Jedynie tylko około 2 proc. w sposób sztuczny, tj. za pomocą pary, zdobytej siły potrzeba, by resztę siły, potrzebnych dla lokomocji statku, uzyskać z powietrza. Wielkie statki transatlantyczne będą mogły przy odpowiednim urządzeniu uzyskać z samego tylko powietrza od 10 do

20 tysięcy sił końskich. Przytem konstrukcja tego urządzenia jest jaknajprostsza. Jest to mianowicie maszyna z cylindrem, obracającym się na swojej osi, a wprowadzonym w ruch przez motor elektryczny o nadzwyczajnikiem zapotrzebowaniu sił. Manewrowanie nie odbywa się tak jak na wielkim żaglowcu, na którym około 100 osób załogi ciągnąć musi za liny przy zwijaniu, rozwijaniu i przestawianiu żagli, ale jeden jedyny człowiek może, u steru siedząc, drogą elektryczną puszczać w ruch wieżycę z cylindrami lub je zatrzymywać, albo też przy zmianie kierunku w odpowiedni sposób je nastawić.

Także i inne dziedziny techniki niewątpliwie zainteresowane będą zdobyciami aerodynamiki, ponieważ także i energię elektryczną można będzie według mego systemu zdobywać z nowych „powietrznych stacji elektrycznych”. Przytem miasto Berlin robi już początek wзыskania mego wynalazku przez budowę 100 metrów wysokiego aerodynamicznego transformatora. Uzyskana z tej „stacji powietrznej” energia elektryczna będzie przynajmniej o 60 proc. tańszą od energii ze starych stacji elektrycznych węglowych.

Także i przy wszelkich innych środkach lokomocji, jak np. przy samochodach, aeroplanach i balonach, może być z powodzeniem zastosowana aerodynamika. Obecnie pracuję nad nową konstrukcją śruby powietrznej do aeroplanów, której siła będzie sześć razy większa od dotychczas używanych śrub starej konstrukcji. Jestem także w pertraktacjach z Towarzystwem „Zeppelin” w Niemczech i z „Good Yea Zeppelin Company” w Nowym Jorku odnośnie wykorzystania mojej pracy w dziedzinie żeglugi powietrznej.

Tyle wynalazca o swoich zdobyczach. Jak z tego widzimy, wykazuje już Zachodnia Europa i Ameryka dla tego nadzwyczaj ciekawego wynalazku konstrukcyjnego zrozumiałe zainteresowanie.

Odkopanie wspaniałych miast rzymskich.

n) Uczony archeolog włoski, Renato Bartoccini, prowadzi już od roku w Trypolitanii poszukiwania na miejscu, gdzie ongi wznosiło się miasto rzymskie, zwane Leptis magna. Poszukiwania te przyniosły w ostatnich miesiącach wyniki, przechodzące wszelkie oczekiwania.

Na ich podstawie stwierdzono, że miasto Leptis

magna założyli w pomroce wieków Fenicjanie. Rozwinęło się jednak świetnie dopiero za czasów Septimiusa Sewera, który zbudował tam wspaniałą pałac cesarski, przepyszne łaźnie i mnóstwo innych monumentalnych budowli.

Z biegiem czasu miasto podupadło coraz więcej po napadach Wandalów i Arabów, a wkońcu

zasypany piasek pustyni, podobnie, jak popiół z Wezuwiusza zasypał Pompeje.

Poszukiwania archeologiczne za Leptis magna, rozpoczęto jeszcze w roku 1922, ale niebawem je przerwano, tak, że dopiero poszukiwania Bartoccini'ego dały bajeczne rezultaty.

Dotąd odkopano już część łaźni, marmurom wyłożoną sadzawkę i dwa przepyszne portyki korynckie. Midzy innymi znaleziono w ruinach łaźni przesliczne posągi: „Wenery wstydlivej” — „Venus pudica” — i „Apollina” — „Apollo Musagetes”; oraz bezcenne płaskorzeźby; przedstawiające walki olbrzymów i sceny ofiarne, gdzie znajdują się postacie portretowane Septimiusa Sewera, a także członków jego rodziny.

Obecnie Bartoccini skierował swe poszukiwania na ruiny pałacu cesarskiego, wzniesionego przez Septimiusa Sewera, a odnowionego przez Justyniana. Odkryto już tam kolosalne hale, ozdobione bogatymi kolumnami z marmurów różnobarwnych. Kapitale ich zdobią dzięki zwierzęta i kwiaty.

Poszukiwania w ruinach miasta Sabrata, położonego na zachód od Trypolisu, przyniosły także ciekawe wyniki. Sabrata, podobnie jak Leptis magna, założone przez Fenicjan, jest w tem osobliwa, że, pomimo zdobycia jej przez Rzymian, zachowała piętno cywilizacji punicko-fenicjskiej.

Znaleziono tam sporo bronzów, wyrobów garncearskich i mozaik o typie tej właśnie cywilizacji.

Rzymianie zaś zbudowali w Sabracie na dawniejszych fundamentach, odkopany już teraz zupełnie amfiteatr, mogący pomieścić 10,000 widzów. Następnie odkopano tam łaźnię, trochę mniej wspaniałą niż w Leptis magna, oraz części forum i bardzo ciekawą bazylikę.

Nowy środek odmładzający

n) W ostatnich czasach ludzkość czuje ni wrazenie, jak gdyby była niesłychanie zadłuzona ze swej egzystencji, skoro ciągle słyszymy o odkrywaniu nowych środków odmładzających ich życie.

Szeregi tych „dobroczyńców” ludzkości, idących po jej myśli, pomnożył znów wynalazca oryginalnego środka odmładzającego, którym jest profesor fizjologii na Uniwersytecie chicagowskim, A. J. Carlson.

Środek ten posiada niezawodne pierwszeństwo przed metodami, dotąd stosowanymi przez Woronowa, Jaworskiego itd., ponieważ odznacza się prostotą i dostępnością dla każdego, jest nim bowiem... post długotrwały.

Wedle relacji prasy amerykańskiej, które, jako takie, trzeba przyjmować z pewną rezerwą, prof. Carlson naprzód na sobie doświadczył błogich skutków kuracji głodowej, a następnie poddał jej trzy dorosłe osoby na swej klinice. Wogóle zaś odnośne doświadczenia prowadzi już od lat kilku.

Wymienione trzy osoby przebyły kurację głodową, trwającą dni 50. A po jej ukończeniu pokazało się, że tkanki ich ciała stały się młodzieńcze i że bardzo szybko odzyskały swą pierwotną wagę. Ciąła ich, biorąc naogół, stały się skutkiem kuracji głodowej, biologicznie bliższymi lat 20, aniżeli 40 i odżywianie ich przynosiło tak szybkie rezultaty, jak u młodzieńców 15-letnich. Choć liczyły między 35 a 40 lat życia.

Wszystkie te zmiany przypisać trzeba, zdaniem uczonego amerykańskiego, niezbadanemu jeszcze dotąd procesowi zmian, wywołanych przez głód w wewnętrznych wydzielinach żołądka.

Dziwne znaki.

! Okultystów całego świata zaima niewątpliwie dziwne znaki jakie towarzyszyły wprowadzeniu się przedstawiciela rządu sowieckiego do gmachu ambasady francuskiej w Paryżu. W nocy z 4 na 5 bm. portret Katarzyny Wielkiej spadł nagle ze ściany jednego z salonów, bez żadnej widocznej przyczyny. Gdy go podniesiono, spostrzeżono, że płótno pękło właśnie w miejscu, gdzie ręką carowej trzymała odznaki władzy imperatorskiej. Tej samej „krytycznej” nocy w sąsiednim salonie z pomnika cara Aleksandra odleciała szabla i rozbiła się w drobne kawałki.

Może to tylko jakiś wóz ciężarowy przejeżdżał tej nocy przed oknami ambasady i wstrząsnął murami gmachu?

A może jednak...

Odnawianie mostu w Londynie.

Jeden z mostów kolejowych w Londynie, jest obecnie odnawiany. Robotnicy, zajęci przy malowaniu filarów, zawieszani są w koszach ponad wodą, jak to widzimy na naszej ilustracji.

WIADOMOSCI Z KRAJU

ULASKAWIENIE W OSTATNIEJ MINUCIE.

k) Dnia 6 bm. odbyła się we Lwowie rozprawa sądu doraźnego nad bandytami Poturajewem i Hawryłowem. Pierwszego wyrokiem sądu skazano na karę śmierci przez rozstrzelanie. Hawryłowicza zaś jako nieletniego na 5 lat ciężkiego więzienia. Na prośbę obrońcy przewodniczący trybunału zgodził się odwlec wykonanie wyroku o godzinie. Tymczasem przewodniczący w towarzystwie prokuratora i obrońcy udali się na pocztę, skąd telefonicznie przedstawili kancelarii cywilnej Prezydenta prośbę o ulaskawienie. Wyrok miał być wykonany o godz. 2,07 po poł. W międzyczasie przewieziono skazańca pod silną eskortą konnej policji do więzienia przy ul. Kazimierzowskiej. W pierwszym podwórzu stał karawan i trumna, w drugim zaś oddział żołnierzy 19 pułku piechoty z oficerem, prócz tego 8 żołnierzy, którzy mieli wykonać wyrok. Odpowiedź z Warszawy od Prezydenta nie nadchodziła. Skazanego przyprowadzono na miejsce stracenia. Do wykonania wyroku pozostała tylko jedna minuta czasu. Punktualnie o godz. 2 min. 6 zjawił się na podwórzu radca sądu i oświadczył skazanemu, że Prezydent ulaskawił go. Wymiar kary, na jaką będzie zamieniona kara śmierci, nadejdzie w najbliższych dniach.

ROK WIEZIENIA I 2000 ZŁ. KARY ZA PASKARSTWO MIESZKANIOWE I

k) Władysław Marczewski, właściciel domu przy ul. Rzgowskiej w Krakowie w lutym 1924 roku wynajął Konstantemu Gostyńskiemu mieszkanie składające się z jednego pokoju za 650 milionów marek, pobierając tytułem zadatku 600 milionów. Ponieważ jednak „uczciwy” gospodarz zaczął kreścić. Gostyński zmuszony był zrezygnować z mieszkania. Dnia 10 lutego br. Marczewski wynajął ten sam pokój Franciszkowi Borsiakowi za cenę 780 milionów i pobrał zadatku od niego 450 milionów, po upływie zaś 2 dni zażądał resztę należności, zaznaczając, iż w razie nieotrzymania pieniędzy mieszkaniec nie będzie zmuszony odstąpić lepiej płatnemu „głodomorowi”. Po otrzymaniu całkowitej sumy od Borsjaka Marczewski postąpił z nim w analogiczny; jak z Gostyńskim sposobem wobec czego Borsiak został na bruku. W dniu 18 marca dowcipny gospodarz mieszkanie to „wynajął” Leonowi Kozzańskiemu za 3,350 złotych i pobrał od niego tytułem zadatku 1,650 zł. Wreszcie Marczewski stanął przed sądem. Świadkowie potwierdzili treść aktu oskarżenia. Najważniejszą

estjalski mord.

CZELADNIK RZEŹNICKI NOZEM ODCINA ŻONIE GŁOWĘ.

Przedmieście gmina zamarynowska we Lwowie poruszone zostało w poniedziałek wieczorem wieścią o potwornym morderstwie, jakiego dopuścił się na własnej żonie rozstwowany mąż.

Moses Menkes zwany Kwetscher, czeladnik rzeźnicki, zam. w Zamarynowie, przy ul. Św. Michała l. 5, żył od dłuższego czasu w niezgodzie z żoną swoją 28-letnią Bertą, z którą miał dwoje dzieci. Ostatnie dwie noce spędził poza domem. Wczoraj wieczorem o godz. 6-ej przyszedł do domu i wszczął awanturę z żoną. W pewnej chwili wyjął z za cholewy nóż rzeźnicki i rzucił się z nim na nieszczęśliwą, bezbronną kobietę. Zaręcznym ruchem dał jej czoł-

ne cięcie w kark tak głębokie, że przecięła cała szyja wraz z krtanią. Głowa kobiety odpadła od tułowia, zwisając na kawałku skóry. Oprócz tego rozjuszony zbrodniarz zadał trupowi dwa pchnięcia nożem w piersi. Po dokonanych czynach usiłował zbiec lecz przytrzymany został przez tłum współwyznawców, którzy przybrały groźną postawę o mało nie złinczowali człowieka-zwierzę Policji z trudem udało się wyrwać go z rąk wzburzonej fali ludzkiej. Potwór w ludzkim ciele został pod silną eskortą odstawiony do aresztów policyjnych we Lwowie.

szem w całej sprawie było orzeczenie trzech biegłych, właścicieli nieruchomości, stwierdzające, iż ceny za nalem były niezmiernie dwógórowane. Prokurator przeprowadził analogie między napadami bandyckimi a wykonywaniem przez niesumiennej gospodarzy głodu mieszkaniowego i napiętnował łańcuszkowy handel mieszkaniowy. Sad skazał go na rok więzienia i 2 tysiące złotych grzywny.

B. OFICER POLSKI SKAZANY NA ŚMIERĆ PRZEZ BOLSZEWIKÓW.

Najwyższy trybunał sądowy Białorusi sowieckiej jak pisze „Sawiecka Białaruś” z dnia 28 bm. skazał na karę śmierci przez rozstrzelanie b. oficera wojsk polskich Sablińskiego pochodzącego z miejscowości Łanczewice w pow. wileńskim. Sabliński w drodze powrotnej ze Smoleńska, gdzie bawił u krewnych, pochwycony został na granicy przez straż bolszewicką i po dłuższym więzieniu w Witebsku stał obecnie przed sądem bolszewickim, który zarzucił mu służbę wywiadowczą z ramienia ekspozytury wojskowej w Wilnie i skazał go na karę śmierci.

Ze świata.

„NA ZŁODZIEJU CZAPKA GORE“.

Pisma francuskie donoszą, że z chwilą przejęcia poselstwa rosyjskiego w Paryżu przez bolszewików, w gmachu przy ul. Grenelle zapanował żywy niepokój. Nowi mieszkańcy obawiają się napadów. W tym celu z chwila zapadnięcia zmroku wszystkie sale i pokoje są rzeźbiście oświetlone, uzbrojeni zaś urzędnicy troskliwie strzegą swych cennych bagażów, no i, życia.

Ponieważ podobny stan trwać długo nie może, bolszewicy mają zamiar zorganizować własną ochronę, składającą się ze 100 uzbrojonych ludzi.

Ta „własna ochrona” przypomina „komitety domowe” w Rosji, gdzie człowiek jest niepewny życia i mienia.

POŁOŻENIE MARYNARZY ROSYJSKICH WE FRANCJI.

Rząd francuski udzielił marynarzom rosyjskim byłej eskadry gen. Wrangla, która już przejęta została przez władze francuskie w porcie Bizerte, pozwolenia na bezpłatny przejazd do Francji, ażeby tam prywatnie znaleźli sobie odpowiednie zajęcie. Przybywszy do Francji napotykała jednak na nieprzewidywane trudności. Jak donosi wychodząca w Rydze gazeta rosyjska „Siedzielnia” prefektura w Marsylii odmawia im wydania carte d'identite (dowodu osobistego), która potrzebna jest dla uzyskania certificat de travail (świadectwa pracy), bez którego do pracy nikogo nie przyjmują.

Sytuacja w państwie Litwy i Kurlandii

(—) Małe państwo litewskie, liczące około dwóch milionów mieszkańców, z czego połowa jest analfabetami, uregulowało w stosunkowo krótkim czasie swój problem walutowy. Z pomocą dolarów, nadesłanych przez emigrację litewską z Ameryki, utworzono nową monetę litewską, lita, którego ustawowo zrównano z dziesiątą częścią dolara. Zagranicą notuje się tę walutę jedynie w Królewcu gdzie obraca się nią po kursie o połowę niższym. Wewnątrz zaś państwo litewskiego panuje ogromny brak gotówki i sytuacja skarbową jest niesłychanie trudna.

Jednym z wielu powodów tego stanu jest inkor-

poracja obszaru Kłajpedy. Kraj ten nie otrzymał dotychczas autonomicznej administracji, tak, że koszty szkolne, administracyjne itd. przedstawiają się dla rządu centralnego państwa tak małego jak Litwa zbyt wysoko. Ruch w porcie ustał prawie całkowicie, nie najmniej z powodu jego złego stanu. Podczas gdy dawniej w porcie pracowało 7 bagrów, pracują obecnie dwa! Nic tedy dziwnego, że głębokość portu zmniejszyła się z 7 metrów na 4.

Ludność jest w olbrzymiej większości rolnicza. Przemysł nie posiada z powodu braku warunków naturalnych żadnych widoków powodzenia. Lecz nawet i rolnictwo znajduje się w sytuacji niesłychanie ciężkiej. Zniszczenia wojenne, niski poziom kulturalny ludności, w której jedyna warstwa inteligentna to polscy renegaci, którzy odrazu stali się Litwinami, sądząc słusznie, że w Polsce niema dla nich tak świetnych widoków jak na Litwie przez upstwowo urzędników, u których można się doszukać wszystkiego innego, lecz ani odrobiny patriotyzmu, wszystko to utrudnia niepomniernie sytuację.

Trzeba jednak przyznać, że rząd centralny stara się według sił i możliwości podnieść poziom gospodarczy kraju. Urządza się wystawy rolnicze, odznaczonych wynagradza się sowitami nieraz premjami, wdzierzawia się ziemię Litwinom i Szwedom, udziela się kredytów na zakup żyzn i nawozów. Wszystko to jednak nie wystarcza nawet w przybliżeniu. Błąd popełniony przez zbyt rychłe przeprowadzenie reform socjalnych mści się wciąż jeszcze.

Chodzi tu o reformę rolną, która zniszczyła kwitnące niegdyś warsztaty pracy. Ziemia, należąca przeważnie do polskich rodzin (ca 80 proc. całej większej własności) została wywłaszczona bez odszkodowania i oddana małorolnym i robotnikom w parcelach po 12 ha. Ponieważ jednak osadnicy ci nie posiadali ani pieniędzy, ani też nie otrzymali kredytów na postawienie budynków gospodarczych, są obecnie w położeniu bez wyjścia. Przykładem tego smutnego stanu może być majątek, z którego wywłaszczono hr. Tyszkiewiczza gdzie z 14 osadników pozostał tylko jeden. Zdolność produkcyjna rolnictwa spadła na ogół o połowę. Osiemdziesiątka hektarów relikwii nie mogą prowadzić nadal swej pracy z powodu sztykan, jakim podlegają ich własności, przede wszystkim Polacy.

Dochodzi do tego jeszcze niemała jakość awanturza. Krowy i konie są zdegenerowane z powodu braku nowego materiału rozplodowego, na który gospodarz przy najlepszej chęci nie może sobie pozwolić. Płodowianu nie dokonuje się już od szeregu lat gdyż braknie gospodarstw nasiennych i stacji doświadczalnych. Skutek jest oczywiście ten, że żniwa obniżają się do połowy.

Poza to i w leśnictwie sytuacja przedstawia się nie lepiej. Lasy są już wyrąbane aż do roku 1899, o sadzeniu nowych myśli się w zupełnie rzadkich tylko wypadkach.

Inaczej przedstawia się sytuacja na obszarze właściwej Kłajpedy. Ludność składa się tutaj z Niemców w miastach i z Małolitwinów na wsi. Przy dobrej polityce wewnętrznej można by z tych ostatnich zrobić dobrych obywateli państwa, lecz obrzydliwie tego zupełnie fałszywą drogą. Dzięki swemu wyjątkowemu postępowaniu rząd centralny doprowadził do tego, że ci „Małolitwini” pozostają prawie że tak samo w opozycji jak Niemcy.

Na zamknięcie izby rolniczej, której zarzucono intrzygi polityczne, Prusy Wschodnie odpowiedziały zamknięciem granicy dla transportu bydła, skutkiem czego sytuacja rolnictwa kłajpedzkiego uległa pogorszeniu.

Jako jedyne artykuły wywozowe w większym stylu wchodzi w rachubę konopie i jaja które eksportuje się do Anglii. Bardzo ożywiony jest ruch handlowy z Gdańskiem, gdzie załadowuje się towary polskie i ostepmiewuje się niemiecką marką gdyż Litwa wciąż jeszcze bojkotuje stosunki handlowe z Polską. Poważniejszej zmiany sytuacji nie należy oczekiwać w czasie bliskim.

KRONIKA

Tolerowanie nieróbstwa.

DZIWNA METODA OSZCZĘDNOŚCIOWA WYDZIAŁU OŚWIATY I KULTURY.

Od szeregu już miesięcy wszystkie instytucje prywatne, miejskie i państwowe zaczęły u siebie stosować system oszczędnościowy, który w pierwszym rzędzie spowodował redukcję zbyt liczego personelu.

Okazało się jednak, że jedynie instytucje prywatne przeprowadziły ją rozumnie, w urzędach zaś państwowych i miejskich, redukowano pracowników bez żadnej myśli przewodniej, powodując się często względami partyjnymi albo osobistymi.

System oszczędnościowy został podobno zastosowany także w Wydziale Oświaty i Kultury przy Magistracie m. Łodzi.

Nie wiemy, na czym polega ta oszczędność, gdyż gospodarka Wydziału Oświaty i Kultury nie zdradza zupełnie tendencji oszczędnościowych i skłania się raczej ku rozrzutności.

Na poparcie tego twierdzenia przytoczymy fakty, które powiedzą same za siebie.

Weźmiemy jeden tylko z działów gospodarki Wydziału Oświaty i Kultury, a mianowicie: szkolnictwo wieczorne, składające się z 7 szkół powszechnych, 10 ognisk szkoły zawodowej i kursów dokształcających.

Na czele wyżej wzmiankowanych szkół stoi aż 3 pp. inspektorów, którzy pobierają łącznie za 265 godzin wykładowych po 2 zł. 89 gr. czyli 765 zł. 85 gr. miesięcznie za samo tylko „moralne kierownictwo” nie licząc płacy za godziny wykładowe, za które

pp. inspektorom i płaci się oddzielnie.

Na czele szkoły Zawodowej, która ma 10 kierowników ognisk z płacą za 60 i więcej godzin wykładowych, stoi „Dyrektor” szkoły z 96 godzinami i 30 proc. od tej liczby, którego obowiązki są wysoce problematyczne i nieuchwytnie.

Dalej każda szkoła wieczorna posiada swego kierownika, którego jedynym zajęciem jest... przesiadywanie w kancelarii po 4 godziny dziennie i w rezultacie odbieranie pensji za 96 godzin miesięcznie, co stanowi dość poważną sumę 277 zł. 44 gr. Jak na tak lekką pracę, to dość dużo.

Wreszcie kierownicy kursów dokształcających biorą za 24 do 40 godzin wykładowych za „moralne kierownictwo”.

Wiadomo nam, — że te wszystkie „kierownictwa” pochłaniają kolosalne sumy, nie przynosząc wzamian żadnych korzyści, więc przynajmniej do pewnego stopnia możnaby owe „godziny za kierownictwo” zredukować.

Jesteśmy pewni, że nie zrobi tego p. ławnik Oświaty Pozaszkolnej, który poobszedzał stanowiska moralnych kierowników, wysoko postawionymi osobami, ale sprawę zaprowadzenia systemu oszczędnościowego mógłby się zająć sam Wydział Oświaty i Kultury.

Szperacz.

30 lecie towarzystwa śpiewaczego im. Moniuszki.

W dn. 6, 7 i 8 grudnia Łódź śpiewacza obchodziła rzadką uroczystość, a mianowicie: 30-lecie istnienia Tow. Śpiewaczego im. Moniuszki. Wyżej wspomniane Tow. Śpiewacze zostało założone w roku 1894 i w ciągu swego trzydziestoletniego istnienia położyło ogromne zasługi na niewie pieśniarstwa nie tylko łódzkiego, ale i ogólnie polskiego. Należy tutaj dodać, że Towarzystwo to w ostatnich czasach święciło triumfy na ogólnopolskich konkursach śpiewaczych, zdobywając szereg pierwszych nagród, nie też dziwnego, że jubileusz tak zasłużonego towarzystwa wzbudził żywe zainteresowanie wśród miejscowego społeczeństwa i rzadką uroczystość przez całe 3 dni zgromadzała liczne rzesze zwolenników i sympatyków Tow. Śpiewaczego im. Moniuszki.

Program jubileuszu był następujący:

W sobotę 7 grudnia, odprawiono uroczyste nabożeństwo żałobne w kościele św. Józefa za zmarłych członków Towarzystwa oraz za duszę śp. Stanisława Moniuszki.

W niedzielę zaś uroczyste nabożeństwo dla członków towarzystwa, gości i władz, a

w poniedziałek odbył się koncert w Filharmonii.

Po przyjeździe z kościoła dokonał p. wojewoda Garapich ceremonii dekorowania jubilatów, dyrektora p. Karola Prosnaka i prezesa p. J. Wolczyńskiego,

Oprócz p. wojewody na uroczystości tej zauważyliśmy: ks. bisk. Tymienieckiego, który w kościele św. Józefa w czasie mszy św. celebrowanej przez ks. kanonika Małczyńskiego wygłosił kazanie okolicznościowe, dalej zauważyliśmy gen. Junga, p. prez. Cynarskiego, p. wiceprez. Groszkowskiego, Kuratora ŁOS. dra Jarosza, p. K. Poznańskiego oraz szereg osobistości reprezentujących pokrewne towarzystwa śpiewacze. W czasie skromnego śniadania wygłoszono cały szereg przemówień, w których podkreślono wybitne zasługi p. Wolczyńskiego i młodego utalentowanego kompozytora p. Karola Prosnaka, obecnego dyrygenta chóru.

W poniedziałek o 4 odbył się uroczysty koncert jubileuszowy w sali Filharmonii, który nam dobitnie wykazał, że Towarzystwo Śpiewacze im. Moniuszki powinno być dumą i chlubą muzycznej Łodzi. (g)

tramwajowe w roku przyszłym przebrukowane grubą kostką kamienną, spajaną smołą. (pap)

— Wystawa obrony przeciwwgazowej.

Komitet obrony przeciwwgazowej zorganizował wystawę gazową, która będzie otwarta z kolei w Łodzi i Zgierzu przez grudzień, w Poznaniu przez styczeń, w Bydgoszczy przez luty; w Grudziądzu przez marzec w Toruniu przez kwiecień i we Włocławku przez maj.

W następnym roku szkolnym wystawa będzie czynna w innych miastach według nowej marszruty.

— Coraz więcej żydów lekarzy.

Na wydziale lekarskim Uniwersytetu warszawskiego otrzymali stopień doktora wszech nauk lekarskich pp.: Szmul Edelman, Fajwel Gleichgewicht, Luejan Kurower, Izaak Lewin; Zygmunt Łaski, Noech Lotte, Jadwiga Niedźwiedzka, Kazimierz Uszycki; Abdon Paszkiewicz, Michał Urbach, Stefanja Wejntalówna, a więc przeważnie żydzi.

Teatr i sztuka.

— Teatr Miejski.

Dzisiaj po cenach niższych dla zreszeń doskonała groteska Nicodemiego „Acidalia” z pp. Morska, Nowakowskim i Dębiczem na czele obsady. Jutro występuje teatr z premjera ostatniej warszawskiej nowości, która przepięknie od kilkunastu wieczorów Teatr Letni w Warszawie. Nowością tą jest kapitalna komedia Stefana Krzywoszewskiego „Zmartwienie pana Hamelbeina”. Sztuka ta mieni się tysiącami doskonałych dowcipów. porwa swą aktualnością, ko-

micznymi sytuacjami i czaruje wdziękiem. Osia drugiego aktu są trzy taneczno-śpiewne numery „revue” specjalnie do sztuki tej stworzone. Reżyseruje p. Tarkieicz, Popisową rolę Hamelbeina kreuje p. Znicz. W głównych rolach wystąpią pp. Jarkowska, Jerzmanowska Rozwadowiczowa i Tarkiewicz. Pozostałą obsadę tworzą pp. Dunajewska, Jakubińska, Święcimska, Białoszczyński, Fabisiak, Łabędzki; Mroziński i Przerowski.

Autor, Stefan Krzywoszewski, zapowi, dział awój przyjazd na premierę.

— Teatr Popularny.

Dzisiaj we wtorek dn. 9-go bm. o godzinie 8,15 w. świetna sztuka G. Zapolskiej „Tamten” — grana już po raz ostatni. Przedstawienie to teatr daje dla robotników fabryki I. K. Poznańskiego. — „Tamten” stanowi jedną z najpiękniejszych sztuk w repertuarze Teatru Popularnego. — Udział bierze cały zespół na czele z paniami: Bartoszewską, Szczepańską, Zielińską, Zeromską oraz panami Bolkowskim, Bieleckim, Kubińskim, Chmurkowskim; Gałęckim, Puchalskim i innymi. We środę o godz. 8,15 wieczorem „Tajemniczy Dzems”.

Komunikaty.

— Z T-wa „Rozwój”.

Zarząd Okręgowy T-wa „Rozwój” zawiadamia swych członków że otrzymał subskrypcję Państwowej loterii.

Zapisy przyjmuje biuro T-wa „Rozwój” przy ul. Podleśnej 4.

— Kalendarzyk.

Wtorek dnia 9 grudnia Walerji i Leokadii.

Miejaka Galeria Sztuki Park Sienkiewicza otwarta codziennie od 10—25. Koncerty radiofoniczne codziennie od 12—13 i od 16—25.

Czytelnia Tow. Przyjaciół Francji.

Piotrkowska 195 (lewa oł.) otwarta od 6—8 w.

— Widowska.

Teatr Miejski „Acidalia”

Teatr Popularny „Tamten”

„Luna” „Dziwce z karuzeli”

„Casino” „Quo Vadis”

„Odeon” „Quo Vadis”

Grand-Kino „Vindicta”

Kino Spółdzielni Prac. Państwowych

„Tajemna przystanek tramwajowy”

Kino „Resursa” „Król naktowy”

Miejski Kinematograf Oświatowy.

„Eskimos Nanuk” i m. „Tajemnice polszynela”

Cyrk Cimiselli Program Nr. 5.

Biuro T-wa „Rozwój” mieści się przy ul.

Podlesnej Nr. 4. Czynne od 9 rano do 8 wiecz.

Wiadomości bieżące

— Spółdzielnia mieszkaniowa „Ognisko”.

(w) „Każdy początek trudny” — powiada przysłowie — więc też niechaj nikt się nie dziwi, że, jak każda inna tego rodzaju kooperatywa, także i spółdzielnia mieszkaniowa „Ognisko”, powołana do życia z inicjatywą, ma ona działy robotników, przechodzą na razie okres próbny, który — sadzimy — skończy się ostatecznie dla tej ze wszechmiar pożytecznej spółdzielni.

Trzeba tylko, aby każdy robotnik uświadomił sobie, że „gromada — to wielki człowiek”, że zjednoczonymi siłami prędzej do celu się dojdzie. Więc też niechaj każdy, komu na sercu leży sprawa tak ważna, jak budowa własnych domów spółdzielczych spieszy z zapisaniem się na członka tej spółdzielni. Zarząd spółdzielni podaje do wiadomości, że zapisy na członków odbywają się nadal; wpisowe wynosi tylko dwa złote a udział 50 złotych. Wszelkich informacji i wyjaśnień udziela, jakoteż członków przyjmuje kierownik Spółdzielni „Ognisko” p. Fr. Kula, ul. Napiórkowskiego 67.

Nie wątpimy, że każdy uświadomiony robotnik na ten apel p. spieszy nie ociągając się pod wskazany adres, by zapisać się w poczet członków instytucji, która ma na celu zapewnienia mu dachu nad głową.

Trzeba jednak działać predko, ponieważ, że czas — to pieniądz, bo im prędzej spółdzielnia rozporządzać będzie potrzebnymi funduszami, tym prędzej będzie mogła przystąpić do realizowania swoich zamiarów. Pamiętajcie więc robotnicy, że szybki i pomyślny rozwój tej robotniczej instytucji tylko od was zależy.

— Pisownia polska.

Sfery uniwersyteckie zwróciły min. oświaty uwagę na stosowanie przez urzędy państwowe niewłaściwej pisowni. Dotyczy to w szczególności publikacji urzędowych, jak dzienników ustaw, dzienników urzędowych poszczególnych ministerjów, wydawanych przez władze centralne rozporządzeń, okólników itp., przy których ogłaszaniu używana jest mylna pisownia, z pominięciem zasad, ustalonych przez Akademię umiejętności w Krakowie uchwałą z dnia 9 lutego 1918 r. W związku z tym poszczególne ministerja polecały ściśle przestrzeganie zasad pisowni we wszystkich drukach urzędowych.

— Wychowanie fizyczne.

W związku z ogólnym pędem ku przysposobieniu fizycznemu w całym państwie rozporządzeniem Ministerstwa W. R. i O. P. zostały wprowadzone do uniwersytetów specjalne studia wychowania fizycznego. Studia powyższe stanowią składową część wydziału lekarskiego lub filozoficznego względnie matematyczno - przyrodniczego.

Kurs studjów trwa 3 lata i po ukończeniu studenci otrzymują tytuł magistra wychowania fizycznego uprawniający ich do składania egzaminu na nauczyciela ćwiczeń cielesnych. (pap)

— Jak wypadnie próba z brukowaniem ulic?

O ile próba brukowania ulic grubą kostką kamienną wypadnie przez okres zimowy pomyślnie, to znaczy, o ile na tych odcinkach, na których prób dokonano, nie zostaną podczas silnych mrozów szyny tramwajowe powykrzywiane, — zostaną warstwki ulice, a przedewszystkiem ta, któremi biegną szyny

„Swoj do swego”

Pierwsza polska krawcownia w Łodzi!

Uwaga: Czerwone wyściółki.

Cała Łódź i jej okolice wiedzą, że firma

Błażejczyk i Gordoni

posiada na składzie duży wybór obuwia własnego wyrobu, Robotą solidną i gwarantowaną z najlepszych skór zagranicznych.

Rabat dla rozwojowców!

Sklepy: **Drewnowska 33, Lagiewnicka 23.** 4069

Teatrski Kinematograf Oświatowy - Wodny Rynek tramwajowy 6 i 10

Od poniedziałku, dnia 1 grudnia 1924 r.

Dla młodzieży dozwolone.

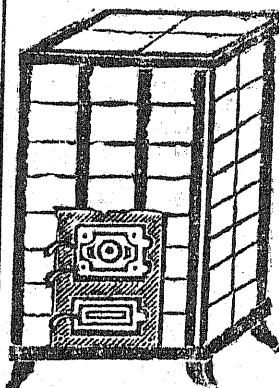
O godz. 1 i 5 pp.

O godz. 6,44 i 8,45

Wojak Eskimosa

Tajemnica Poliszynela

- 1. akt w 6 akt.

Prezent na gwiazdkę! Na raty i za gotówkę 4181

Piecyki

szamotowe oraz Kucharki szamotowe Ubrzyja oszczędność węgla!

Sz. Rozenbaum

fabryka: **Wiramowicza 14,** filje: **Zgierska 3 i Szkolna 28.**

KINO Spółdzielni Pracy Kowalczyków i Pełniących

Sienkiewicza 40.

Dzisiaj i dni następnych!

Uwaga: Dla członków kooperatywy ceny miejsc niższe.

Tajemnica Przystanku Tramwajowego

Dramat erotyczny w 7-miu aktach według scenariusza znanego poety i nowelisty **Józefa Relidzińskiego.**

Początek przedstawień w dni powszednie o godz. 5.30 w soboty, niedziele i święta o godz. 4 pp. Ost. seans o 9 w Muzyka pod kier. p. **Z. PILARSKIEGO.** (4191)

Pudry, Perfumy Coty'ego

oraz innych fabryk krajowych, tak zagranicznych można obecnie zamówić przez

telefon № 39-12.

Skład towarów aptecznych **ST. MAJEWSKIEGO**

Piotrkowska 466 Nowy 479

Dr. med. Z. GOLL

chor. skórne i wener.

przyjm. od 1 i pół do 2 i pół i od 5 i pół do 8. (4117) w niedziele i święta od 10-12

ul. **Andrzeja** № 3.

Choinki

w rozmaitych rozmiarach na deszki w większej ilości. Sprzedawca hurtowo. **Ogrodnia** № 76, na przeciw cementarza Ewang. 430-2

Energiczny

młody człowiek kolonjalista poszukiwany. Oferty do Rozwoju pod „C. D.” 4338-3

Pracownia sukien damskich „Heleny”

wykonuje podług żurnali na ryskach suknie balowe Zachodnia 39, m. 3. Ceny przystępne 4512-2

Pożyczkę

500 złotych bez procentu za wyrobienie posady biurowej lub jakiegokolwiek Oferty do Rozwoju pod „Posada”. 4332

Ogrodnik

gruntownie obeznany w swoim zawodzie tylko z najlepszymi świadectwami potrzebny zaraz na wieś. Oferty w Rozwoju „A. K.” 4346-1

Sprzedaję

choinek na kopy. Wykorowane i odłowe. cena przystępna. Zielona Nr. 27, przy Zielonym Ryńku, od 8 rano do 5 p.p. 4540-3

Meble

używane: sypialka, stolowy z ołowu wyjazd tania sprzedam. Obejrzeć u Szwanowskiego. Nawrot 82. 4356-1

Drobne ogłoszenia

Kupno i sprzedaż:

A! Kredensy garderoby, szafy A! Kłózka, stoły, krzesła otomany, trema sprzedam Sienkiewicza 59, oficyna drugie wejście, drugie piętro, mieszkania 26. Piechota. 5206-1

A! Na wypłatę! Najodpowiedniejsze podarunki gwiazdkowe! Bostony, kamgarny, weloury, korty spodniowe w paręw meskie koszule poleca najtaniej Rubaszkin, Kilińskiego Nr. 44 5251-10

A! Na wypłatę! Najodpowiedniejsze podarunki gwiazdkowe! Plusz, kotik, napał skóra, zamiesz, welour, baranek sukno boston gabardina, poleca najtaniej Rubaszkin Kilińskiego 44 5250-10

A! Na wypłatę! Najodpowiedniejsze podarunki gwiazdkowe! Biały towar, purpur obrasy, prześcieradła, ręczniki, chusteczki, kołdry watowe poleca najtaniej Rubaszkin, Kilińskiego 44. 5252-10

A! Na wypłatę! Najodpowiedniejsze podarunki gwiazdkowe! Krep-de Chine, tafa trykotna gładka, kolorowa francuska satyna, aksamit, jedwabny welwet poleca najtaniej Rubaszkin, Kilińskiego 44. 5254-10

Na wypłatę! Najodpowiedniejsze podarunki gwiazdkowe! Najnowszy towar na damskie suknie piękne kraty poówonei szerokości czystej welny poleca najtaniej Rubaszkin, Kilińskiego 44 5255-10

A! 2 sypialki jaworowe polerowane i 1 kaski orzechowy kredens na dogodnych warunkach do sprzedania Zakład meblowy, Piotrkowska Nr. 44, w podmurzu. 5257-2

25% taniej poleca fabryczny skład swetrów. Zielona Nr. 11. 5255-9

Okazja! Szafa do sprzedania z lusterkami i bez lusterek, pełne i morderne solidnej roboty. tania w stolarni, ul. Łątomierska 40. 5256-2

Różne:

A! kuszerka Pinikowa przyjmuje zamówienia na miejscowych i zamiejscowych Piotrkowska 13-14. 5137-2

Poszukuję 5 tysięcy zł na nie ruhomosc w Łodzi dam dobry procent wiadomość Plac Wolności róg Pomorskiej, p. przywiesz koszykarz. 5226-2

Przybiła się sukna maści czarna-podpalanej ogon i uszy krótko obcięte. Odebrać można Karulew, Grodziska 9 235-3

Udziele finansowego porady z udziałem pracy w zawołanie Susarskain lub handel w m. Zaleszenia pod „L. J. P.” 5274-2

kuszerka Drzymałowa Piotrkowska 225 m. 25. 5259-13

Stenografji wyucza listownie. Szybko, jak najodpowiedniej (gwarancja) Insytut Stenograficzny - Warszawa, Mokotowska 39 Zgadzacie obszernych, bez płatnych prospektów 4055-4

Gruntowna nauka kroju i szycia kurs kroju 6 tygodniowy 40 zł. Zgłaszać się od 9-2 Wólczajska 76, mieszkania 24 5246-2

Poszukuję pokoju umebłowanego. Oferty „M. N.” 5248-2

Zdolna przyjezdna krawcowa poszukuje szycia w domach. Oferty „N. N.” 5249-2

Kołdry watowe puchowe z własnego i powierzzonego materiału. Wykończenie solidne. Ceny umiarkowane. Targowa 43, róg Główniej, Frankowska 5203-2

Zubione dokumenty

Wazimierzczak Antoni zgubił książeczkę wójkowa wydana w Sienkiewicza 4 p. Sane r. w. 5219-2

Dnia 4 grudnia w tramwaju zgubiłem kontrolkę akcyzową i książkę obrotową. Proszę zwrócić do Urzędu gminnego w Chochach, J. Gąbinowski. 5224-2

Limczak Włodzisław zgubił wódm osobisty wydany z Sana za kowalskie papiery w wólczańska i portiel. 5227-2

ucha skła Józeta zgubił do wódm osobisty wydany z Wólczajkowej. 5229-2

Wergas Roman zgubił dowód osobisty wydany z przedborza, kartę wojskową i różne świadectwa. 5231-2

Karty landa

Wozowy do wynajęcia na służby i acery. Cegielniana 62 telefon 27-83. 4172-10

Nie kupuj tandety korzystaj z okazji!

Meble na raty!

Gwarancja kilkuletnia odwieianie, zamiany Stalarnia, Łódzka 6, przy Napiórkowskiej 20 4355-1

„Lanio” a choinkę

Dwocel wszelkiego gatunku sprzedaż hurtowa i detaliczna w cenach przystępnych. Wólczajska Nr. 75 4352-1

GENA OGŁOSZENI Przed tekstem 30 gr w tekście 30 gr. za tekstem 25 gr; z wzajemne 7 gr; wśród drobnych 10 i nekrologi 25 gr. komunikaty 25 gr za wiersz milimetrowy lub jego miejsce. Drobne ogłoszenia bezterminowe 5 gr za wyraz; duże litery 30 gr; najniższe ogłoszenie 50 gr. Drobne ponad 20 wyrazów - wyraz 10 gr. Ogłoszenia zamiejscowe 50 proc. drożej. zagr. 100 proc. Stronka przed tekstem i w tekście podzielona na 3 łamy za tekstem na 5 łamów. Aktywność i fantazyjne ogłoszenia 50 proc. drożej. Artykuły bez oznaczenia honorarium uważa redakcja za bezplatne. Ogłoszenia przyjmuje się do do godz. 6-jej 6-jej 50 proc. Za terminowe wychodzenie ogłoszeń administracja nie odpowiada. Każda nowa podwyżka obowiązuje już przedtem przyjęte ogłoszenia bez uprzedniego zawiadomienia. Rozwój można zamawiać w Zgierzu u p. Lacha w Pabjanicach u p. Zatorskiego ul. Zamkowa.